

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 808/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť J. P., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 4/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2014 doručená sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Liptovský

Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 4/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že „Na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 10 C 4/2012 odo dňa 2.1.2012 do súčasnosti prebieha konanie v právnej veci žalobkyne: K. S..., zast. JUDr. Peter Janči, advokát... proti žalovanému: J. P..., zast. JUDr. Ján Vajda, advokát... o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy“.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že „Listom zo dňa 4.10.2012, ktorý bol Okresnému súdu Liptovský Mikuláš osobne doručený dňa 4.10.2012 som JUDr. Ivete Žiškovéj, predsedníčke Okresného súdu Liptovský Mikuláš podal sťažnosť na prieťahy v tomto konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch...“

Listom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. Spr 1153/12-3 zo dňa 2.11.2012 mi bolo oznámené, že súd koná v primeraných lehotách a moja sťažnosť je nedôvodná... Podaním tejto sťažnosti som splnil zákonnú podmienku uvedenú v § 53 ods. 1 zákona SNR č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších zmien...

V konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 10 C 4/2012 nejde o právne zložitú vec, ide o vec určenia neplatnosti právneho úkonu t.j. konanie ku ktorému existuje rozsiahla súdna judikatúra. I napriek tomu konanie v tejto veci trvá 2 roky a 9 mesiacov a do dnešného dňa nebolo vo veci meritórne rozhodnuté.

... Z obsahu spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp.zn. 10 C 4/2012 je zrejmé, že ja, sťažovateľ som nezavinil predlžovanie tohto konania. Predlžovanie tohto konania zavinila žalobkyňa tým, že podala na súd nesprávne vypracovanú žalobu, ktorej petit nebol /a stále nie je/ v súlade so stavom katastra nehnuteľností. Túto svoju žalobu opakovane zmenila. Okresný súd Liptovský Mikuláš takéto konanie žalobkyne toleruje s ohľadom na jej vek, čím dochádza k porušovaniu zásady rovnosti účastníkov konania a k neustálemu predlžovaniu konania...

V tejto veci som podaním zo dňa 14.11.2012 podal ústavnú sťažnosť pre porušenie môjho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov... Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach sp.zn. III. ÚS 597/2012-10 zo dňa

11.12.2012 bola táto moja sťažnosť odmietnutá... Z obsahu spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 10 C 4/2012 je zrejmé, že po podaní tejto mojej ústavnej sťažnosti a po vydaní uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach sp.zn. sp.zn. III. ÚS 597/2012-10 zo dňa 11.12.2012 sa vo veci nič nezmenilo a v tomto konaní sú naďalej preťahy.“.

Podľa názoru sťažovateľa „V konaní sú neodôvodnené preťahy, čím sa toto konanie neúmerne predlžuje, hoci vo veci bolo možné rozhodnúť na prvom pojednávaní konanom dňa 14.6.2012 a zamietnuť žalobu žalobkyne, čo by bolo v súlade s ustanovením § 114 ods. 1 OSP.

Už iba samotná skutočnosť, že konanie v tejto veci trvá 2 roky a 9 mesiacov a do dnešného dňa nebolo vo veci vydané meritórne rozhodnutie je dôkazom porušenie môjho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav mojej právnej neistoty do tej miery, že moje právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom.“.

Sťažovateľ žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, ktoré odôvodňuje pretrvávajúcim stavom právnej neistoty trvajúcim dva roky a deväť mesiacov, ktorý mu spôsobuje nielen materiálnu ujmu, ale aj ujmu nemateriálnu.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa J. P. na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp.zn. 10 C 4/2012 porušené bolo.

Okresnému súdu Liptovský Mikuláš sa prikazuje, aby v konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 10 C 4/2012 konal bez zbytočných preťahov.

Sťažovateľovi J. P. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,-EUR, ktoré je Okresný súd Liptovský Mikuláš povinný zaplatiť sťažovateľovi... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi J. P. sa priznávajú trovy tohto konania v sume 284,08 EUR, ktoré je Okresný súd Liptovský Mikuláš povinný zaplatiť... na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu č.ú... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 4/2012 došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 4/2012, ktorý si ústavný súd pre účel predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadala, vyplýva, že namietané konanie, v ktorom sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení žalovaného, začalo 2. januára 2012 podaním žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti. Dňa 31. januára 2012 žalobkyňa zaplatila súdny poplatok za podanie žaloby. Dňa 3. mája 2012 okresný súd vyžiadala z Katastrálneho úradu v Žiline (ďalej len „katastrálny úrad“) spisový materiál č... týkajúci sa sporných nehnuteľností. Dňa 14. júna 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účel mimosúdneho riešenia sporu, resp. uzavretia súdneho zmiere. Aj pojednávanie uskutočnené 12. júla 2012 bolo so súhlasom účastníkov konania odročené pre účel mimosúdneho riešenia sporu. Na pojednávaní vykonanom 4. októbra 2012 zákonná sudkyňa vykonala dokazovanie, rozhodla o pripustení zmeny návrhu a odročila vec pre účely ďalšieho dokazovania. Dňa 29. októbra 2012 okresný súd požiadal katastrálny úrad o zaslanie správy týkajúcej sa zmien zápisu sporných nehnuteľností, ku ktorým malo dôjsť na základe kombinatória. Pojednávanie nariadené na 15. november 2012 sa neuskutočnilo z dôvodu náhleho ochorenia zákonnej sudkyne. Dňa 18. januára 2013 okresný súd vyzval žalobkyňu na oznámenie jej návrhu ďalšieho procesného postupu vo veci vzhľadom na predloženie darovacej zmluvy, ktorá bola uzatvorená medzi účastníkmi sporu 18. decembra 2012 a predmetom ktorej sú aj sporné nehnuteľnosti. Dňa 4. februára 2013 žalobkyňa oznámila, že sťažovateľ nesplnil svoju povinnosť a nedoručil jej predmetnú darovaciu zmluvu s uznaným podpisom prevodcu v potrebnom počte rovnopisov a z tohto dôvodu nedošlo k rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva. Preto ďalší procesný postup vo veci oznámi do 28. februára 2013. Dňa 6. marca 2013 okresný súd opätovne vyzval žalobkyňu na oznámenie, aký procesný postup vo veci navrhuje. Dňa 11. marca 2013 právny zástupca žalobkyne požiadal

o predĺženie lehoty (do 31. marca 2013) na oznámenie požadovaných skutočností súdu z dôvodu, že žalobkyňa je po ťažkej operácii. Dňa 9. apríla 2013 okresný súd urgoval žalobkyňu na splnenie výzvy zo 6. marca 2013. Dňa 24. apríla 2013 žalobkyňa oznámila, že aj napriek jej opakovaným výzvam nedošlo zo strany sťažovateľa k splneniu povinnosti v súvislosti s uzatvorenou darovacou zmluvou, a požiadala okresný súd, aby vyzval odporcu na oznámenie, či mieni splniť podmienky dohodnuté v darovacej zmluve. Dňa 4. júna 2013 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či splnil povinnosť vyplývajúcu „z článku V, ods. 3 darovacej zmluvy zo dňa 18. 12. 2012“ a či tak mieni urobiť. Dňa 26. júla 2013 sťažovateľ oznámil, že uvedenú povinnosť nesplnil „vzhľadom na neadekvátne správanie žalobkyne k nemu po uzavretí tejto darovacej zmluvy“. Zároveň oznámil, že túto darovaciu zmluvu nie je ochotný podpísať a že žalobkyni predložil iný návrh na mimosúdne vyriešenie veci. Dňa 24. júla 2014 okresný súd vyzval žalobkyňu, aby sa vyjadrila k sťažovateľom tvrdenej skutočnosti o inom návrhu na mimosúdne riešenie sporu a na oznámenie ďalšieho procesného postupu. Dňa 2. septembra 2014 žalobkyňa oznámila, že žiadny návrh na mimosúdne riešenie sporu jej nebol zo strany sťažovateľa predložený, a požiadala okresný súd, aby vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho tvrdenia. Dňa 28. októbra 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. december 2014, súčasne požiadal príslušný katastrálny odbor o zapožičanie súvisiaceho spisového materiálu.

Z uvedeného prehľadu procesných úkonov vyplýva, že namietané konanie trvá ku dňu podania ústavnej sťažnosti 2 roky a 9 mesiacov. Okresný súd konal vo veci plynulo až do 26. júla 2013, keď sťažovateľ ako žalovaný oznámil okresnému súdu, že predložil žalobkyni „iný návrh na mimosúdne vyriešenie veci“. V období od 26. júla 2013 do 24. júla 2014, teda takmer jeden rok, bol okresný súd vo veci nečinný. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že jedným z atribútov činnosti súdu po podaní návrhu je požiadavka na zmierlivé vyriešenie veci tam, kde je to možné (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). O zmier sa má súd vždy pokúsiť. Až vtedy, keď zlyhajú pokusy súdu o zmierlivé vyriešenie veci, možno vec meritórne prejednať. Preto za situácie, keď sporové strany opakovane deklarujú snahu o mimosúdne vyriešenie sporu, a konajúci súd poskytne sporovým stranám pre tento účel časový priestor, nemožno nekonanie okresného súdu v uvedenom období hodnotiť ako postup spôsobujúci zbytočné prieťahy v konaní.

Pre úplnosť ústavný súd konštatuje, že ani samotný sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca, neprispeli k urýchleniu konania tým, že nepreberali zásielky okresného súdu (zásielka adresovaná právnomu zástupcovi sťažovateľa bola v dvoch prípadoch vrátená okresnému súdu ako neprevzatá v odbernej lehote).

Z aktuálneho stavu konania vyplýva, že okresný súd vo veci opätovne koná. Po vyjadrení žalobkyne, že nedošlo k završeniu pôvodnej mimosúdnej dohody a iný návrh na mimosúdne riešenie sporu jej nebol zo strany sťažovateľa predložený (aj napriek jeho tvrdeniu), okresný súd nariadil vo veci pojednávanie.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru), návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že hoci doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní nebol celkom bez priet'ahov, ich intenzita s prihliadnutím na všetky okolnosti konania okresného súdu nedosiahla podľa názoru ústavného súdu taký stupeň závažnosti, ktorý by mohol viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

V nadväznosti na to ústavný súd sťažnosť sťažovateľa namietajúcu porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom

pod sp. zn. 10 C 4/2012 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd uvádza, že do úvahy prichádzalo odmietnutie sťažnosti aj z dôvodu jej neprípustnosti.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v priebehu konania podal 4. októbra 2012 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v namietanom konaní. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi na uvedenú sťažnosť z 2. novembra 2012 konštatovala jej nedôvodnosť, pričom uviedla, že *„súd vo veci konal v primeraných lehotách“*.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 56/08), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Aj keď sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že podaním sťažnosti zo 4. októbra 2012 *„splnil zákonnú podmienku uvedenú v § 53 ods. 1 zákona SNR č. 38/1993 Z. z.“*, toto jeho tvrdenie nemožno akceptovať. Sťažovateľ sa obrátil so svojou sťažnosťou na vedenie okresného súdu len desať mesiacov po začatí konania, navyše v období, keď okresný súd konal plynule a pojednávania ním nariadené boli odročené len z dôvodu prezentovanej vôle účastníkov konania vyriešiť spor zmierne. Ústavný súd zastáva stanovisko, že predmetná sťažnosť bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľa iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by bola podaná práve v čase, keď okresný súd nekonal (už spomínané obdobie jedného roka). Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že hoci sťažovateľ podal v priebehu namietaného konania sťažnosť podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, takéto formálne využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľom

nemožno považovať za efektívny postup, ktorý by predstavoval splnenie podmienky prípustnosti sťažnosti podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014